

37.011(075.8)
G63

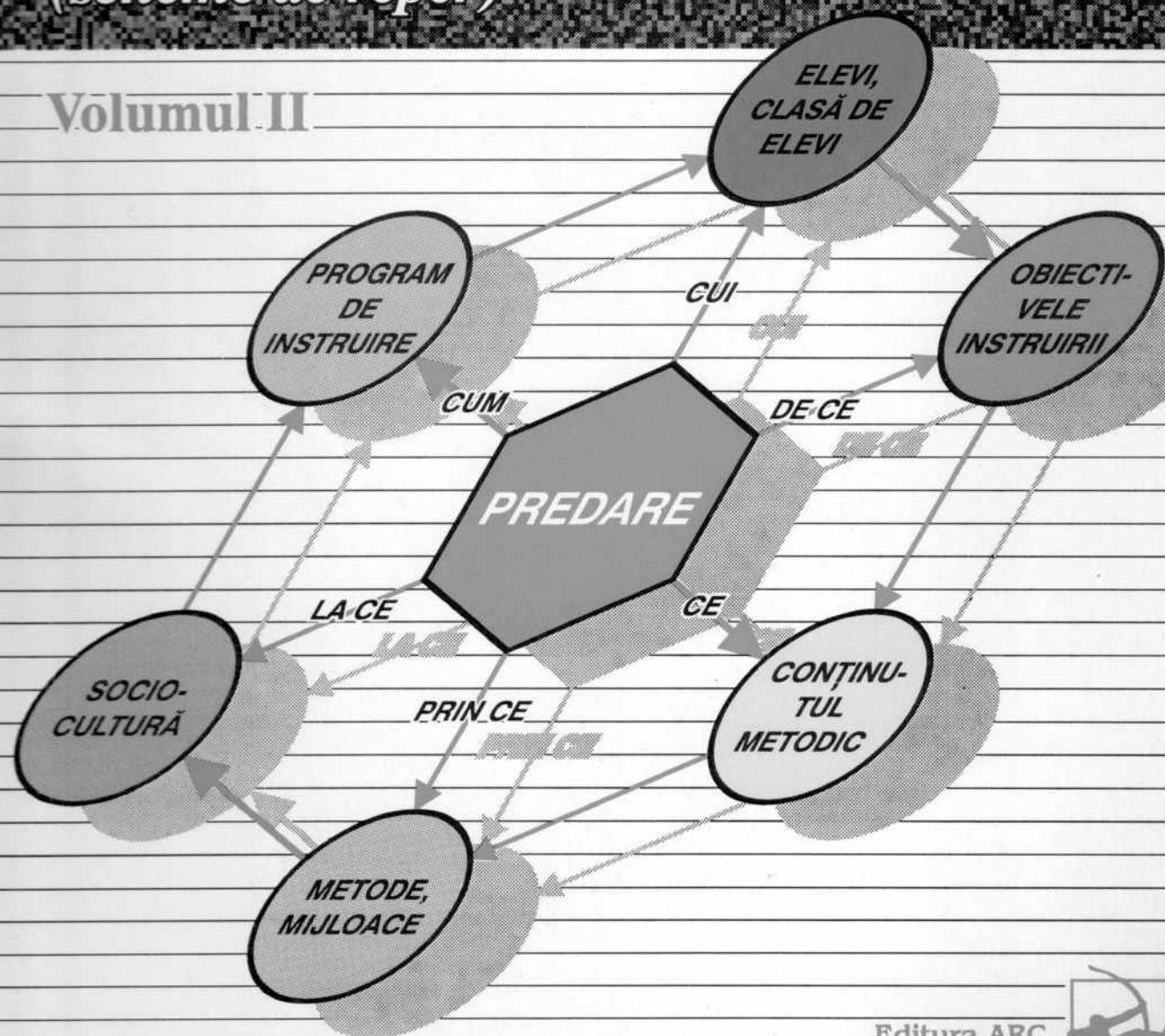
Eugenia Gondiu

DIDACTICA

în prezentare grafică

(scheme de reper)

Volumul II

Editura ARC
CHIȘINĂU

Eugenia Gondiu

078 375 870
88 0

Didactica

în prezentare grafică

(scheme de reper)

Accesul este permis numai în cadrul bibliotecii „Școala”
CATEDRA PEDAGOGICĂ
F. ȘIBU, doctor, doctor în pedagogie
T. RĂDULEA, doctor, doctor în pedagogie
CATEDRA PEDAGOGICĂ, UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE TEORETICE
DE EDUCAȚIE ȘI ÎNCALZIRE
RECOMANDAT DE CONSILIUL METODIC AL ÎNȘĂȘĂRII ÎNȘĂȘĂRII DE PEDAGOGIE ȘI PSIHOPEDAGOGIE
ȘI ȘCOLII NORMALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT
„GRIGORE TAMBLAC” DIN TARACLIA
BIBLIOTECA
Nr. 31457 20

© Coperta: Mihail Bădăraș
© Text: Eugenia Gondiu

CZU 372.876
G 69

Eugenia Gondiu
Didactica
în prezentare grafică
(scheme de lucru)

Această carte apare cu sprijinul Fundației „Soros“

Recenziți

Catedra Psihopedagogie,

Universitatea de Stat Chișinău,

P. Sârbu, docent, doctor în pedagogie,

T. Repida, docent, doctor în pedagogie,

Catedra Psihopedagogie, Universitatea de Stat Tiraspol

Gr. Capcelea, dr. conferențiar.

Recomandată de Consiliul metodic al profesorilor de pedagogie și psihologie
ai școlilor normale din Republica Moldova.

M - 157 - 39

ISBN 9975-61-019-6

© Coperta: Mihai Bacinschi
© Text: Eugenia Gondiu

CUPRINS

Eugenia Gondiu

DIDACTICA
ȪN PREZENTARE GRAFICĂ
(scheme de reper)

Scopul și creșterea	7
Argumente	8
Introducere	9
Partea I	10
Notiuni didactice fundamentale	12
Schema de reper	12
Capitolul I	18
Procesul de învățare	18
Capitolul II	25
Obiectivele procesului de învățare	25
Capitolul III	29
Funcțiile procesului de învățare	29
Capitolul IV	31
Conținutul învățării	31
Capitolul V	35
Metode și mijloace de învățare	35
Capitolul VI	39
Formele învățării	39
Capitolul VII	43
Moduri și forme de organizare a procesului de învățare	43
Capitolul VIII	47
Evaluarea în procesul de învățare	47
Capitolul IX	51
Prezentarea activității didactice	51
Capitolul X	55
Rolul și personalitatea învățătorului	55
Capitolul XI	59
Conducerea condițiilor de învățare	59
Partea a doua	63
Instrumente orientative pentru studii independente	63
Texte orientative pentru studii independente și activități de creație	63
Aplicații practice și activități independente orientative	63
Cum învățăm (introducere)	63
Ordinarea abreviațiilor în listele bibliografice	63
Pierirea unei cărți de pe raftul de pedagogie	63
Clasificarea	63
Proiect de lecție în pedagogie (model)	63
Cum să vă organizați propriile studii	63
Bibliografie selectivă	63

Editura ARC
Chișinău • 1997

ПЕДАГОГИЧЕСКИ КОЛЕЖ-ЛИЦЕЙ
«Св.Св. КИРИЛ И МЕТОДИИ»
гр.Тарахлия
БИБЛИОТЕКА

CUPRINS

Sublimul creației	7
Argument	8
Introducere	9
Partea întâi	
Noțiuni didactice fundamentale	12
Scheme de reper	12
Capitolul I	
Procesul de învățămînt — obiect de studiu al didacticii	18
Capitolul II	
Obiectivele procesului de învățămînt	35
Capitolul III	
Principiile procesului de învățămînt	39
Capitolul IV	
Conținutul învățămîntului	41
Capitolul V	
Metode și mijloace de învățămînt	45
Capitolul VI	
Relațiile învățător-elev	54
Capitolul VII	
Moduri și forme de organizare a procesului de învățămînt	55
Capitolul VIII	
Evaluarea în procesul de învățămînt	59
Capitolul IX	
Proiectarea activității didactice	64
Capitolul X	
Rolul și personalitatea învățătorului	71
Capitolul XI	
Conducerea unităților de învățămînt	73
Partea a doua	
Îndrumări orientative pentru studiul independent	75
Teme orientative pentru studiul independent și activități de cercetare	75
Aplicații practice și activități independente orientative	78
Cum învățăm (autotest)	80
Utilizarea abreviaturilor în luarea notițelor	81
Părerea mea despre lecția de pedagogie	83
Chestionar	84
Proiect de lecție la pedagogie (model)	86
Cum să vă organizați pregătirea temelor pentru acasă la pedagogie	94
Bibliografie selectivă	95

Motto:

Menirea firească a școlii nu e să dea învățătură, ci să deștepte, cultivând destoiniciile intelectuale în inima copilului, trebuința de a învăța toată viața

Ioan Slavici

Orice specialist care a devenit sau va deveni cadru didactic trebuie să studieze în mod aprofundat teoria instruirii și educației sau cu alte cuvinte să studieze pedagogia

Jean Piaget

Didactica este știința, dar și arta conceperii organizării și desfășurării cu succes a procesului de învățămînt sau al predării-învățării eficiente

Ioan Bontaș

SUBLIMUL CREAȚIEI

Didactica în prezentare grafică este, în primul rând, o lucrare originală, și ineditul ei izvorăște din gândirea creativă a autoarei care își concepe profesia de pedagog ca pe o artă.

Specialistul care predă pedagogia este supranumit învățătorul pedagogului. Doamna Eugenia Gondiu vine tocmai din această ipostază. Și presupun că un pronunțat sentiment al responsabilității profesionale a condus-o spre elaborarea acestei culegeri atât de specifice și atât de utile în devenirea tânărului pedagog.

Capacitatea de a percepe frumusețea profesiei este o trăsătură deosebit de valoroasă, căci nu fiecare om, cu părere de rău, este în stare să observe și să conștientizeze farmecul muncii pe care o prestează zilnic. Și e fericit omul care de fiecare dată își onorează datoriile cotidiene cu un nou avânt și cu o nouă zvîcnire a inspirației, pentru a evita împietrirea în obișnuințele rutinare, în supărătoarea inerție care șterge și anihilează chiar farmecul unei atât de neobișnuite și înălțătoare profesii cum e pedagogia.

Răsfoind paginile acestei monografii în care se perindă, ca într-o paletă policromă, noțiunile științei pedagogice, simțim parcă satisfacția pe care a încercat-o autoarea în timpul muncii sale, bucuria de a fi realizat ceva inedit, străduindu-se să facă agreabilă și antrenantă știința menită să modeleze în mod armonios firea umană.

Didactica în prezentare grafică este o lucrare ce-i oferă oricărui pedagog, indiferent de obiectul lui de predare, noi poteci de investigare, noi modalități de apreciere pedagogică. Este o lucrare ce consfințește, înainte de toate, dragostea și devotamentul față de activitatea pedagogică.

Valentina Stoica

ARGUMENT

Ideea acestei lucrări mi-a fost sugerată în urma unei evaluări frontale a procesului de învățămînt efectuate la școala în care profesez mai bine de 20 de ani.

Fiind încurajată de catedra de psihopedagogie a Universității de Stat din Moldova, solicitată de actualii și foștii mei elevi, am făcut modesta încercare de a reconfirma atașamentul față de ei și prin prezenta lucrare, adresată tuturor celor dornici să învețe încontinuu, celor ce studiază pedagogia pentru a-și spori nivelul de pregătire profesională și pentru a susține un grad didactic.

Comunicarea permanentă cu mai mulți profesori de pedagogie, dorința de a dialoga cu colegii, dorința de a mai întreține legături cu elevii școlilor normale, cu studenții de azi și de ieri ai instituțiilor cu profil pedagogic, speranța de a exalta reacții de răspuns la un „dialog la distanță“, toate acestea m-au făcut să iau condeiul în mînă.

Sînt convinsă că unii colegi vor accepta în mod creator conținutul lucrării, nu vor prelua decît unele scheme sau le vor înlocui cu alte modalități de a asigura însușirea noilor conținuturi.

Oricum, voi avea sentimentul satisfacției că între noi are loc un nou schimb de opinii, de experiență didactică.

De aceea le mulțumesc tuturor colegilor cunoscuți și necunoscuți care m-au încurajat și mă încurajează în activitatea mea de pedagog.

*Eugenia Gondiu,
profesoară la Școala Normală „Vasile Lupu“*

INTRODUCERE

Didactica, fiind o teorie generală a procesului de învățămînt, studiază sistematic diferite aspecte caracteristice acestui proces. Ea are menirea să ofere o imagine de ansamblu asupra lui în ceea ce privește natura și obiectivele, principiile și conținutul, metodele și mijloacele, formele de organizare și de evaluare etc., implicate în organizarea și desfășurarea acestui proces.

Fiind o teorie a acțiunii transformatoare, a construirii de cunoștințe, de formare, de deprinderi, de noi conduite, de competențe, de modelare a personalității copilului prin intermediul instruirii, ea oferă mijloace de a prevedea și de a modela în cursul anilor procesul de instruire, de a concepe strategii proprii de explorare și valorificare a resurselor umane și materiale ale școlii.

Didactica în prezentare grafică conține două compartimente și se adresează celor care urmează să-și asume sarcina de a înlesni și îndruma învățarea în clasă; celor care se pregătesc pentru a îmbrățișa o profesiune didactică. Inserînd în compartimentul I un set de scheme de reper, lucrarea are drept obiect inițierea viitorilor învățători și profesori în aspectele fundamentale ale teoriei și practicii procesului de predare — învățare — evaluare pe cale ilustrativă, susținînd conținutul teoretic expus în izvoarele didactice respective. Ea este utilă și învățătorilor în funcțiune, cadrelor de conducere în învățămînt, care doresc să-și actualizeze sau să-și perfecționeze cunoștințele despre procesul de învățămînt, să se familiarizeze cu noile orientări și experiențe în acest domeniu.

Didactica în prezentare grafică urmează să satisfacă cererea socială a unei „învățări continue“, oferind sugestii pentru însuși efortul de autoinstruire al studenților (elevilor), învățătorilor, ca parte integrantă și esențială a activității lor de autoperfecționare profesională continuă. Prezentarea grafică a conținutului, schemele de reper vin să constituie un suport mai sigur pentru:

- înțelegerea, însușirea și memorarea cunoștințelor noi fundamentale;
- actualizarea, recapitularea celor studiate anterior;
- generalizarea și sistematizarea volumului de cunoștințe, priceperi și deprinderi asimilate;
- transformarea cunoștințelor fundamentale în cunoștințe productive, aplicative;
- căutarea, găsirea și înfăptuirea integrării conținutului didacticii în conținutul disciplinelor de specialitate.

Expunerea cursului integral de didactică, utilizînd simultan scheme, creează un șir de posibilități pentru cei ce se vor antrena în studierea lui:

a) își vor face o impresie inițială despre ceea ce este esențial în conținutul fiecărei teme și a cursului în întregime; despre sistemul de legătură intradisciplinară și interdisciplinară;

b) își vor stabili ritmul personal de studiere independentă, revenind pentru a recapitula cele însușite ori de cîte ori vor simți necesitatea;